

Megalakult a New York-i Magyar Tudományos Társaság

“A semmiből egy új világot teremttem” (Bolyai János)

Csaknem félszáz magyar származású kutató, egyetemi tanár és elméleti szakember gyűlt össze közel egy éve a neves New York-i Rockefeller egyetemen abból az alkalomból, hogy Sir Paul Nurse és Torsten Wiesel Nobel-díjas tudósok részére átnyújtották az MTA tiszteletbeli tagja okleveleket. Trombitás Zsófia, a Magyar Köztársaság konzulja ezen a rendezvényen azt érzékelt, hogy a tudósok többsége nem ismerte egymást személyesen, vagy nem tudott a kolléga magyar származásáról. Milyen jó lenne összefogni a magyar tudósokat, hogy eszmecserével és tájékoztatással ösztönözzék ne csak egymás megismerését, hanem tudásuk átadásával a széles – minden határon átérő – magyar közösség

szolgálatát és összefogását! A nemzetközileg elismert magyar tudósok, olyan nagy elődök, mint Neumann János, Teller Ede, Wigner Jenő és Szent-Györgyi Albert követői, jelentősen hozzájárultak az egyesült államokbeli és a magyarországi tudományos élet fejlődéséhez.

A kezdeményezést tett követte: Schmitt Pál köztársasági elnök javaslatára, az ENSZ közgyűlésen való részvétele során, még szeptember végén megalakult a New York-i Magyar Tudományos Társaság. Az államfő ígéretet tett arra, hogy Magyarország támogatni fogja a szervezet munkáját és nemes törekvéseit. Az alapítók a New York-i Tudományos Társaság fővédnökének Schmitt Pál köztársasági elnököt és Pálinkás Józsefet, a Magyar Tudományos Akadémia elnökét; védnökének pedig Dán Károly New York-i főkonzult kérték fel.

Az első közgyűlésre a New York-i főkonzulátuson került sor november 3-án, ahol hivatalosan is megszavazták a vezetőséget és véglegesítették az alapszabályzatot. Ez a nap jeles dátum a magyar tudomány életében: 1825. november 3-án a pozsonyi országgyűlésen határozták el a magyar rendek a Magyar Tudományos Akadémia létrehozását. 1996-ban a Magyar Tudósok Világtalálkozóján született döntés arról, hogy ez a nap lesz minden évben a magyar tudomány napja.

A New York-i társaság elnöke, Bergou János fizikaprofesszor hangsúlyozta, hogy a cél nemcsak egymás megismerése, hanem szerepet vállalni a magyarországi közéletben, továbbá posztdoktori pályázatok kiírása, amint a tudományos társaság pénzügyi helyzete ezt lehetővé teszi. A New York-i Magyar Tudományos Társaság igazgatónak választotta annak kezdeményezőjét és pártolóját, Trombitás Zsófiát. Az alelnök, Záborszky László agykutató ismertette és bocsátotta vitára az alapszabályzatot. Vermes Gábor történész professzor hozzászólásában hangsúlyozta, hogy a kéthavonta a főkonzulátuson tervezett tudományos népszerűsítő előadásokat minél szélesebb közönség számára elérhetővé kell tenni.

A tudományos társaság első előadását Prékopa András matematikus professzor tartotta Bolyai Jánosról, a magyar és egyetemes tudomány egyik legnagyobb alakjáról, ismertette életét és munkásságát. Bolyai 1823-ban, éppen november 3-án írta apjának, Bolyai Farkasnak, hogy a semmiből egy új világot teremtett; nem-euklideszi geometriai felfedezése a matematikát alapjaiban érintette, és irányt mutatott a 20. század modern fizikaelméleti felé.

Niemetz Ágnes

NEW YORK

fotó: Györffy Gabriella